

Vyriausybėje patvirtintas 2024 m. valstybės biudžeto projektas, kuriame didžiausias dėmesys skiriamas švietimo susitarimo įgyvendinimui ir trims iki šiol nuosekliai Finansų ministerijos išskirtoms prioritetinėms kryptims: žmonių pajamų didinimui, saugumo stiprinimui bei investicijoms Lietuvos ateičiai.

„Po kelių pastarųjų metų sukrėtimų, šis 2024-ųjų metų valstybės biudžetas leis žmonėms realiai pajusti šalies ekonomikos augimą. Šios kadencijos metu kasmet nuosekliai išskirdavome tuos pačius prioritetus: žmonių pajamų augimą, aukštą pridėtinę vertę kuriančių investicijų skatinimą ir šalies saugumo stiprinimą. Nesiblaškėme ir tas duoda vaisių, pvz. krašto apsaugos finansavimas per kadenciją užaugo nuo 1 mlrd. eurų iki 2 mlrd. eurų, ženkliai padidintas viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokestis, pensijos. Šie skaičiai ne tik rodo mūsų tvirtą įsipareigojimą auginti ir stiprinti Lietuvą, bet ir užtikrina žmonių gerovės augimą“, – pažymėjo finansų ministrė Gintarė Skaistė.

Švietimo susitarimo įgyvendinimas

Finansų ministerijos paruoštame ateinančių metų valstybės biudžeto projekte aktualių prioritetu išskiriamas politinių partijų bendrai pasirašytas susitarimo dėl švietimo įgyvendinimas. Vyriausybė išlaiko savo įsipareigojimus švietimo bendruomenei, todėl 2024 m. valstybės biudžete finansavimas švietimui didinamas 14 proc., tam papildomai skiriant per 387 mln. eurų. Liūto dalis šios sumos – per 219 mln. eurų – bus skiriama mokytojų ir pedagoginių darbuotojų atlyginimams, per 84 mln. eurų – dėstytojų, mokslininkų ir neakademių darbuotojų atlyginimų didinimui. Dar per 25 mln. eurų bus skiriama pasirengimui pamokoms bendrojo ugdymo mokytojams, beveik 14 mln. eurų – ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojų nekontaktinių valandų skaičiaus didinimui etate, beveik 8 mln. eurų – įtraukiamam ugdymui – švietimo pagalbos specialistų pareigybėms ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių integravimui, taip pat beveik 8 mln. eurų – profesiniam informavimui ir konsultavimui bei papildomai per 7 mln. eurų – papildomoms pamokoms.

Moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (MTEP) papildomai skiriama per 48 mln. eurų, iš kurių atlyginimų didinimui numatyti beveik 27 mln. eurų, likusieji 21,5 – tyrimams, tuo tarpu bendra MTEP skiriama suma viršys 324 mln. eurų.

Tiesiogiai dėl šios Vyriausybės priimtų sprendimų mokytojams, pagal VDA skelbiamus duomenis, atlyginimas „į rankas“ kitais metais vidutiniškai augs 276 eurai, iš jų 130 eurų – nuo sausio 1 d., dėstytojams ir mokslininkams, atitinkamai, atlyginimas kitais metais augs 440 eurų, iš kurių 140 eurų – nuo sausio 1 d. Šioje kadencijoje sistemingai didinant atlyginimus švietimo sektoriuje, matomas ženklaus rezultatas: mokytojų atlyginimai, lyginant

su nuo 2020 m., kitamet augs 676 eurai, dėstytojų ir mokslininkų atlyginimai – 804 eurai. Skaičiuojant procentinį augimą: **mokytojų atlyginimai nuo 2020 m. augs 66 proc., dėstytojų – 70 proc.**

Žmonių pajamų didinimas

2024 m. biudžeto projekte ir toliau nuosekliai laikomasi Vyriausybės krypties – žmonių pajamų didinimo – jai numatant daugiau nei 1,7 mlrd. eurų. Iš šios sumos per 1 mlrd. eurų bus skirta dirbančiųjų pajamų didinimui.

Didinant minimaliąją mėnesinę algą (MMA) 10 proc. nuo 840 iki 924 eurų bei 20 proc. keliant neapmokestinamąją pajamų dydį (NPD) nuo 625 iki 747 eurų, šie sprendimai reikš papildomą 75,22 eurų pajamų augimą mažiausias pajamas gaunantiems ir palies iki vieno vidutinio darbo užmokesčio (VDU) uždirbančius. Lietuvoje iki vieno VDU uždirba 811 tūkst. žmonių. **Lyginant MMA ir NPD augimą nuo 2020 m. ir pastarųjų įtaką žmonių pajamoms „į rankas“, mažiausias pajamas uždirbantiems jos didės per 261 eurą.**

Tuo pačiu daugiau kaip 688 mln. eurų numatyti kultūros ir meno įstaigų darbuotojų savivaldybių ugniagesių, medikų, prokurorų, statutinių pareigūnų, socialinės apsaugos ir darbo, teisėjų, kitų pareigūnų atlyginimams didinti.

Valstybės biudžeto projekte socialinės paramos išmokų baziniams dydžiams indeksuoti ir didinti numatyti per 211 mln. eurų. Šios lėšos bus skirtos išmokoms vaikams, paramai neįgaliesiems, būsto šildymo išlaidų kompensacijoms, šalpos pensijoms, slaugos išlaidų ir priežiūros išlaidų tikslinėms kompensacijoms padidinti. Vien sprendimai didinti išmokas vaikams (vaiko pinigai) palies 517 tūkst. vaikų. Taip pat papildomai prie šių lėšų numatyta 55 mln. eurų socialinėms paslaugoms.

Biudžeto projekte senatvės **pensijų didinimui** kiek daugiau nei 12 proc. numatoma 519 mln. eurų, kurie vidutiniškai reikš 70 eurų didėjimą kas mėnesį būtinąjį stažą turintiems senjorams (pensija didėja nuo 575 eurų iki 644 eurų), o **lyginant su 2020 m. – didėja 61 proc. arba 244 eurai „į rankas“**. Šis sprendimas palies per 623 tūkst. žmonių.

Saugumo stiprinimas

Nuosekliai įgyvendinant parlamentinių partijų susitarimą ir Lietuvos įsipareigojimus, susijusius su naryste NATO, Finansų ministerijos parengtame valstybės biudžeto projekte įsipareigota užtikrinti tolygų finansavimą, toliau stiprinant nacionalinius gynybos pajėgumus ir karinį mobilumą. **Tikslingai nuo pat kadencijos pradžios didinant finansavimą**

Krašto apsaugos ministerijai - jis ateinančiais metais bus du kartus didesnis ir viršys 2 mlrd. eurų ir sudarys 2,71 proc. nuo Lietuvos bendrojo vidaus produkto (BVP).

Ateinančių metų biudžeto projekte saugumo stiprinimui numatyta 392 mln. eurų, iš kurių papildomiems asignavimas krašto apsaugai – 59,8 mln. eurų. Kariniam mobilumui ir karinei infrastruktūrai, skirti 280 mln. eurų iš Laikinojo solidarumo įnašo, viešojo saugumo tarnybai (VST) apginklavimui numatyti beveik 3 mln. eurų, dar per 19 mln. eurų – kibernetiniam saugumui ir per 30 mln. eurų – parengties galimai avarijai Astravo AE stiprinimui.

Investicijos Lietuvos ateičiai

2024 metais Lietuva planuoja investuoti 3,2 milijardus eurų, iš kurių didžiausia lėšų dalis – per 1 milijardą eurų – bus skirtas žaliajai transformacijai. Šioje srityje planuojama energetinėms bendrijoms, įtraukiant labiausiai pažeidžiamus gyventojus, užtikrinti pigią ir netaršią energiją, paskolomis įmonėms skatinti aukštos pridėtinės vertės ir žaliųjų technologijų plėtrą, taip suteikti paskolas viešiesiems ir privatiems asmenims atsinaujinančios energijos išteklių (AEI) elektrinėms bei daugiabučių namų renovacijai. Žaliajai transformacijai numatyta 34 proc. lėšų.

Skaitmeninei pertvarkai numatomos 94 mln. eurų investicijos, dėmesį telkiant aukštos pridėtinės vertės pramonės įmonių verslo procesų skaitmeninimui, taip pat valstybės informacinių technologijų valdymo pertvarkai bei skaitmeninių kompetencijų plėtrai didelio našumo ir dirbtinio intelekto kibernetinio saugumo srityse.

Taip pat ketinama 467 mln. eurų investuoti į mokslo, verslo ir inovacijų sritis stiprinant inovacijas mokslo centruose, plečiant jų pasiūlą bei skatinant startuolių vystymą ir plėtrą.

Kartu, atitinkamai, 178 mln. eurų investicijų sulauks sveikatos apsauga, akcentuojant sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, 200 mln. eurų bus nukreipti priemonėms ieškantiems darbo asmenims, socialinių paslaugų kokybės gerinimui ir prieinamumo didinimui, socialinės paramos veiksmingumui kriziniais atvejais užtikrinti.

Kartu 17 proc. investicijų arba 538 mln. eurų numatyti transporto sektoriui. Šiomis lėšomis bus pritaikomas geležinkelių tinklas tarptautiniam kariniam judumui bei susisiekimui geležinkelių ir kelių transportu gerinimui.

Be to, papildomai numatomos didesnis finansavimas Lietuvos keliams – per 715 mln. eurų, iš kurių Kelių priežiūros ir plėtros programai numatyta 543 mln. eurų, iš Laikinojo solidarumo

inašo planuojama skirti 130,5 mln. eurų bei iš ES finansinės paramos (Europos infrastruktūros tinklų priemonės) – dar 41,8 mln. eurų.

Parama Ukrainai

Dar viena prioritetinė sritis Finansų ministerijos parengtame ateinančių metų valstybės biudžeto projekte – parama Ukrainai ir nuo rusijos vykdomo karo bėgantiems bei prieglobstį Lietuvoje randantiems jos piliečiams.

Švietimo ir socialinėms paslaugoms teikti į Lietuvą atvykusiems karo pabėgėliams numatoma per 127 mln. eurų, dar 70 mln. eurų – Lietuvos išipareigojimams dalyvauti ES ir tarptautiniuose formatuose bei 35 mln. eurų – susitarimui dėl gynybos priemonės Ukrainai „Europos taikos priemonė“.

Pajamos ir išlaidos - auga

2024 metų valstybės biudžeto projekte numatyta daugiau nei 17 mlrd. eurų pajamų. Lyginant su 2023 m. pajamos auga 9,4 proc. arba 1,46 mlrd. eurų.

Projekte numatyta per 20,5 mlrd. eurų išlaidų (jos auga 7,9 proc. lyginant su 2023 m., arba 1,49 mlrd. eurų), iš kurių didžiausia dalis skirta socialinei apsaugai – daugiau nei 10 mlrd. eurų (papildomai 977 mln. eurų, lyginant su 2023 metais). Sveikatos apsaugai atiteks 3 836 mln. eurų (papildomai 456 mln. eurų), švietimui – 3 842 mln. eurų (papildomai 540 mln. eurų), gynybai – 2 134 mln. eurų (papildomai 48 mln. eurų), viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai 932 mln. eurų (papildomai 76 mln. eurų daugiau), poilsio, kultūros ir religijos sritims – 823 mln. eurų (papildomai 83 mln. eurų daugiau), būstui ir komunaliniam ūkiui 577 mln. eurų (papildomai 147 mln. eurų), aplinkos apsaugai 403 mln. eurų (papildomai 16 mln. eurų), bendrosioms valstybės paslaugoms – 2 399 mln. eurų (papildomai 18 mln. eurų).

Taip pat auga ir savivaldybių pajamos – jos viršys 5,8 mlrd. eurų (lyginant su 2023 m. auga 811,1 mln. eurų arba 16,2 proc.). Be to, savivaldybės galės skolintis papildomai iki 103,5 mln. eurų.

Finansų ministerijos parengtame 2024 m. valstybės biudžeto projekte numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2024 metais sudarys -2,9 procento bendrojo vidaus produkto (BVP), iš kurių -2,5 proc. – atskaičius laikinąsias priemones (pagalbą Ukrainai) o valdžios sektoriaus skola – 39,8 proc. BVP.

